

Zvonek 3/4

BŘEZEN/DUBEN 2007 ZPRAVODAJ WALDORFSKÝCH TŘÍD PŘI MŠ NERUDOVA A ZŠ HLUBOKÁ NAD VLTAVOU

Fantazie je mnohem důležitější než vědomosti.

Albert Einstein

Co se děje ve třídách mateřské školy?

Skřítkci

Každoročně, po mnoho století, v době, kdy je zima na ústupu a jaro ještě nepřichází, setkáváme se ve vesnicích a městech se zvykem, který má všude různý průběh a podobu, ale tentýž smysl – radost a zábavu spojenou s tancem, písněmi a maskami.

Masopust

I u nás ve školce držíme tento zvyk. Než začal masopustní rej, udělali jsme si s dětmi jednohubky namazané „ježibabí pomazánkou“ a připravili občerstvení na stoly. Po svačině jsme se převlékli do masek. Šlo nám to celkem rychle, ve třídě s námi totiž byly praktikantky Míša a Jitka, které nám pomáhaly. Než začala přehlídka masek, uvolnili jsme se tancem. Následující přehlídka byla opravdu pestrá – orientální tanečnice nám zatančila břišní tanec, kočičky nám zamňoukaly svou kočičí píseň, indiánky ukázaly, jak umějí střílet z luku, opice předvedla, jak se opičí, hashrmani předvedli svůj krásný zelený oblek, přiletěl i anděl a víly, které nám zatančily svůj půvabný tanec, byli tu i kouzelníci, kteří předvedli své triky, princové ukázali své šermířské schopnosti a ucházeli se o přízeň princezny. Byli tu i tři dospělé bytosti – víla a princezny. Po přehlídce masek jsme se šli občerstvit ke stolům, které se prohýbaly pod tíhou dobrot od maminek. Potom jsme si zazpívali s kytarou, zatančili, procvičili prstíky a šly opět hodovat. Tak jsme vesele strávili masopustní čas ve školce.

Březen a duben

Světla přibývá. Semínka, rostliny a stromy, které byly dosud ve vegetativním klidu se začínají probouzet. Aby k nám jaro mohlo vstoupit se svými laskavými a životadárnými silami, musíme vyhnat zimu (i když letos se moc neukázala), nečisté síly a demony. Vyneseme Smrtku „Mořenu“ a oslavíme příchod jara.

Slavnost se konala na „Smrtnou neděli“ - 25. 3.. Na rodičovské schůzce jsme si rozvrhli, co je třeba zajistit – místo, čas, povolení, slámu, kříž, vyfouklá vajíčka na ozdobu, muziku a organizátory.

Ve školce jsme si společně udělali Mořenu ze slámy, upekli preclíky a jídášky. Naučili jsme se jarní a předvelikonoční říkadla a písničky, ozdobili jsme si létěčko. Nezapomněli jsme ani na Matičku

Zemi, povídali jsme si o jaru, o kytíčkách, o semínkách a pozorovali, co se děje v přírodě.

Začátkem dubna jsme se zaměřili na Velikonoce, malovali a zdobili vajíčka.

K modré barvě jsme přidali žlutou a vznikla nám zelená barvička. Četli jsme pohádky O semínku, O sedmikrásce, O sněžence, O kohoutkovi a slepičce.

SLOVO ÚVODEM

Milí přátelé,

jaro už je oficiálně tady, Morena vynesena, zahrádky rozkvetlé, nálada slunečná. Přispěly k ní i velmi povzbudivé výsledky ankety ohledně tohoto zpravodaje. Vyplývalo z nich, že více než 64% z vás čte Zvonek celý/téměř celý a z toho v 68% rodin jej čte více členů. S obsahem jste spokojeni, zajímá vás především co se děje ve třídách, rádi si přečtete o svátcích a velmi oceňujete články a informace o principech waldorfské pedagogiky. Něktěm z vás vadí špatná čitelnost písma (pokusíme se změnit) a navrhuje zařadit stránku pro děti s pohádkou, říkadly či soutěží.

Většina z Vás je schopna číst si Zvonek na Internetu, ale přesto mnoho z vás preferuje tištěnou verzi. Proto budeme zpravodaj i nadále tisknout, i když z finančních důvodů v černobíle podobě. Několik barevných výtisků bude k dispozici v šatnách školky a na Hluboké u Katky Kozlové, na požádání si ho můžete zapůjčit domů a po přečtení přinést zpět pro další zájemce.

Jeden hlas v anketě namítl, že se ve Zvonku objevuje málo a stále stejní příspěvatelé. Chceme vám proto připomenout, že Zvonek je zpravodaj nás všech a přispívat do něj může každý. Takže chcete-li se s ostatními podělit o Vaše názory, vědomosti, nápady, zážitky či zkušenosti, napište nám na e-mailovou adresu Zvonku, budeme moc rádi. Čím pestřejší paletu článků a hlasů vytvoříme, tím zajímavější a živoucí náš zpravodaj bude. Děkujeme moc za vaši účast v anketě a za podporu Zvonku.

S přáním radostných jarních dnů

Petra Klee a Eva Jírovcová

Akce a narozeniny

Sárinka Jírovcová	14. 3.	6 let
Adélka Jerhotová	17. 3.	4 roky
Kristýnka Petráňová	20. 3.	4 roky
Tadeášek Husinecký	15. 4.	4 roky
Lucinka Votavová	22. 4.	6 let
Honzík Štěpán	30. 4.	5 let

– Pohádka O Smolíčkovi
Maruška Opekarová

– Šití panenek
Vešlín – Hanka Ženíšková,
24. března

Broučci

Na Masopust se Broučci připravovali opravdu důkladně. Maminky vymýšlely s dětmi, jaký kostým by byl nejhezčí a mnozí ustoupili z vytouženého Supermana, Batmana či jiného akčního hrdiny dnešních dnů a nechali se zlákat rytířem, vodníkem a dalšími pohádkovými bytostmi. Maminky šly a na některých maskách bylo zřejmé, že vznikaly společnou prací s dítětem. Jistě si při společné práci prožili nádherné chvíle.

V úterý 20. února jsme slavili školkový Masopust. Již od rána všichni hořeli nedočkavostí, až se oblékneme do masek, patřičně namalujeme, zazpíváme a zatancujeme si naše masopustní kolečko. Byli jsme pozváni paní L. Haderkovou do České pojišťovny, kam jsme doufám vnesli trochu toho masopustního veselí. Děti s velkou chutí zpívaly „Jemine domine, masopust pomine“, „Tancovali dva malí“,

*Tancovali dva malí, měli noby šmatlavý.
Jeden málo druhý víc, čouhaly jim z nobavic!*

„Hárum, hárum, mik mik, mik, oženil se kominík“, „Já jsem muzikant“. Tam, kde prostor dovolil, si i zatancovaly. Byli jsme odměněni omalovánkami a naše bříška se zaplnila dobrotami, které nám tam připravili. Ve školce už čekal pan Firman, aby nás vyfotografoval a potom jsme zdolávali další občerstvení připravené od rodičů. Dovedete si asi všichni představit, jak dopadl po těch všech dobrotách oběd. Ale jednou za rok to lze pochopit, ne?

Popeleční středou končí masopust a nastává sedmítýdenní předvelikonoční čas. Po druhé - Sazometné neděli jsme uklízeli a smýčili naši třídu a zahradu. Po neděli Liščí jsme s tetou Alčou upekly pro děti preclíčky a rozvěsily je jako překvapení pro naše Broučky na větvičky. Dříve maminky v době půstu přilepšovaly dětem preclíčky a rozvěšovaly je po stromě s tím, že okolo běžela liška a nechala je tam pro ně. Před pátou nedělí Smrtnou jsme pracovali na

- Slavnost „Vynášení Mořeny“
U malého jezu v 15,30 hod. společně s 1. C, 25. března
- Pohádka Sůl nad zlato
MŠ – 10. 4.
- Možnost pletení košíků
- Třídní schůzka v dubnu

Veškeré další informace najdete včas na školkovské nástěnce.

Preji všem hodně sluníčka a veselou jarní náladu.

teta Jana
(Jana Erhartová - třídní učitelka, MŠ)

Mořeně a Létečku, tu jsme pak společně s rodiči vyhodili do vody. Tato slavnost je plná nádherných písní a říkadél. Organizaci této slavnosti jsme připravili na březnové třídní schůzce. Před Velikonoce jsme společně s rodiči malovali vajíčka a pekli velikonoční mazanec.

Narozeniny v březnu a dubnu slaví:
Lukášek Marek 21. 4. šesté narozeniny

Poděkování všem rodičům za obrovskou podporu a materiální pomoc. Paní ředitelce za nádherně zrekonstruovanou umývárnu a WC pro děti. Naši paní školnici Alence za její nezištnou pomoc při všech aktivitách a akcích s dětmi.

Slovy této nádherné písně vás zdraví

*„Volám tě, sluníčko, vyjdi aspoň maličko,
vyjdi z mraků ven, zahřej chladnou zem.
Volám tě naboru, vyhoupni se nad boru,
na svůj modrý trůn, zahřej les i tůň.“*

(K. Savický, V. Fischer)

teta Majka
(Marie Fídrová - třídní učitelka, MŠ)

Týden s mentorem

Náš mentor, pan Bernhard Schwarzfischer, dorazil v neděli 18. února do Českých Budějovic a byl plný očekávání. Roli uvádějícího učitele zná velmi dobře, ale vykonával ji pouze v německy mluvících státech, a tak nedělní večer začal malou lekcí českého jazyka.

Cíle a účel jeho návštěvy byly jasně definované – každodenní hospitace při všech předmětech, společné rozborů obsahu výuky a metodických postupů, společná příprava výuky, aktivní účast při oslavě masopustu, rozhovory o jednotlivých dětech a návštěva dramatického kroužku a výuky anglického jazyka.

Děti reagovaly na návštěvu pana učitele z Německa velmi kladně a od první chvíle se snažily s ním komunikovat, ať německy, česky nebo rukama a nohama. Každý den se s ním podělily o část své svачiny, naznačovaly všemi prostředky svou náklonnost a nevěřily vlastním ušima, když hned po prvním dnu se s nimi pan učitel rozloučil česky a s úsměvem obdivovaly a napodobovaly jeho přízvuk.

Pan Schwarzfischer zjistil, že naše každodenní společné rozhovory a příprava výuky mu velmi napomáhaly k pochopení obsahu jednotlivých předmětů, a tak český jazyk nebyl překážkou při pozorování dění ve třídě. Velmi kladně hodnotil přístup dětí k výuce, jejich zájem a aktivitu, dobrou a zřetelnou výslovnost, schopnost individuálních výkonů před celou třídou a ochotu pomáhat si. Se zájmem a s nadšením si užíval výuku německého i anglického jazyka a obdivoval jazykové znalosti a dovednosti dětí. Naše rozhovory se také týkaly sociálního aspektu třídy. Mluvili jsme o problémě dívek a chlapců s ohledem na jejich vývojovou fázi, na jejich odlišnosti ve způsobu komunikace, potřeb a spolužití ve třídě. Pan Schwarzfischer mě motivoval k vyzkoušení nových metodických postupů a ujistil mě, že svoji práci odvádím s pedagogickou jistotou, vedoucí k naplňování všech cílů waldorfské pedagogiky.

V pátek se uskutečnila společná schůzka s panem ředitelem Schmiedem, při které ho pan Schwarzfischer informoval o svém pobytu a mentorské práci. Pan ředitel provedl mentora po celé škole a hovořil o přípravách nové waldorfské třídy a budoucnosti dalších tříd. Závěr a hodnocení celého mentorského pobytu přednesl pan Schwarzfischer také následující čtvrtek při konferenci učitelů v naší partnerské škole v Prienu u Chiemsee a informoval Asociaci waldorfských škol ve Stuttgartu o naší činnosti.

Ke zpříjemnění celého pobytu pana Schwarzfischera napomohl také odpolední a večerní program. V úterý jsme měli jedinečnou možnost zažít koncert Ivy Bittové, ve středu pak divadelní představení v Solnici a v pátek jsme vyrazili na výlet k Lipenské nádrži, do Rožmberka a Českého Krumlova. Na tomto místě bych chtěla tlumočit poděkování pana Schwarzfischera všem, kteří se podíleli na organizaci jeho pobytu. Děkuji Mileně Vlčkové a paní Tالیřové za zajištění ubytování a rodině Dvořákových za lístky na koncert Ivy Bittové.

Kateřina Kozlová
(třídní učitelka 1.C, ZŠ)

Masopust na Hluboké

Děti, a co je to vlastně masopust? ptá se kašpárek, sedící u královny Kateřiny. „To přece mají pohádky narozeniny!“ zazní odpověď. A v tu chvíli mi bylo vše jasné. Už nespím, nesním svůj sen, to v říši pohádek na slavnosti jsem.

A tak si protřu oči a pořádně se kolem sebe rozhlížím. Vidím královský trůn, královu a královnu, vodníka, několik skříteků a víl, karkulku s myslivcem, popelku, prince a princeznu, piráty, antické hrdiny... Jeho veličenstvo se s pohádkovými postavkami zdraví a každá z nich se představuje i ostatním. I když ... postavička - to není to správné slovo. Velké postavy to jsou! Berou své role naprosto vážně - rytíři tasí svůj meč, víly se vznášejí a piráti poctivě kulhají v kozačkách po mamince.

Tato kouzelná oslava se konala 20.2. v ZŠ Hluboká ve třídě 1. C. V pondělí odpoledne rodiče přetvořili třídu v královský sál se slavnostní tabulí a v úterý ráno začal s příchodem dětí masopustní rej. Celé

dopoledne se neslo v duchu her, vyprávění a hodokvasu. A co přestávka, nakukovaly do dveří zvědavé hlavy dětí z ostatních tříd. Ve chvíli, kdy nám královský sál začal být malý, přesunuli jsme se do tělocvičny. A zkuste si udržet spoustu barevných balonků v tak velkém prostoru ve vzduchu! Po návratu se královský pár i kašpárek s pohádkovými postavami pěkně rozloučili a všichni si slíbili, že se příští rok zase sejdou.

A já? Já bych chtěla poděkovat paní učitelce Kateřině a především dětem, že jsem měla tu čest prožít den v pohádkové říši. Děkuji!

Bára Štěpánová - Šeherezáda

Z činnosti Asociace waldorfských škol

Rozhovor s Milenou Vlčkovou

Rodiče z waldorfské třídy přispívají na činnost Asociace waldorfských škol ČR (dále AWŠ), proto jsme se zeptali naší dlouholeté zástupkyně v AWŠ Mileny Vlčkové na smysl existence této organizace.

Co je to vlastně Asociace waldorfských škol?

Asociace zaštiťuje činnost 11 základních waldorfských škol (popř. waldorfských tříd při klasických ZŠ), 4 střední školy (waldorfská lycea), 4 současné iniciativy pro vznik waldorfských ZŠ. Asociace zastupuje waldorfské školy při jednáních s Ministerstvem školství, rozhoduje o propůjčení statutu „waldorfská škola“, zajišťuje další vzdělávání učitelů, koordinuje tvorbu školních vzdělávacích programů pro waldorfské školy, vydává časopis Člověk a výchova. Asociace je činná také v mezinárodních organizacích, které sdružují a podporují waldorfské školy, např. IAO (Mezinárodní asociace waldorfských škol v postkomunistických zemích).

Jak AWŠ pracuje?

5x do roka se schází Rada AWŠ, do které školy delegují 1 – 2 zástupce. Současným předsedou AWŠ je M. Janošík z Příbrami. Od roku 2006 byla zřízena pozice sekretáře AWŠ, kterou v současné době vykonává L. Převrátíl ze Semil. 1x ročně mají všichni waldorfské učitelé možnost zúčastnit se Interního setkání waldorfských učitelů. V rámci tohoto velkého čtyřdenního setkání se vždy uskuteční valná hromada AWŠ.

Kdo zastupuje českobudějovické o. s. W collegium a 1. waldorfskou třídu na Hluboké v AWŠ?

V současné době waldorfské hnutí v ČB a na Hluboké zastupují já a Kateřina Kozlová.

Na počátku února se konala valná hromada AWŠ, jaká východiska pro další práci vyplynula z jednání?

Ze zpráv z jednotlivých škol se ukázalo, že proběhly úspěšně zápisy do prvních tříd, zájem o waldorfskou pedagogiku neustále narůstá. Školy potřebují nové učitele. Zájemci mohou navštěvovat dva semináře pro učitele w. škol – v Praze (pod vedením p. T. Zuzáka) a v Ostravě. V současné době se objevily 4 iniciativy pro založení waldorfských škol: Jeseník, Rožnov pod Radhoštěm, Hradec Králové a Plzeň. Ustavila se skupina pro jednání s MŠMT (za ČB Milena Vlčková – poznámka redakce), která si jasně formulovala základní problémy, které waldorfské školství trápí. Asociace hledá schopného grafika pro ztvárnění propagačních a dalších materiálů. Dále byl představen projekt „Příznivec waldorfské pedagogiky“. Tolik ve stručnosti k únorovému jednání.

Děkuji za rozhovor.
Radka Koniřová

PROČ...?

Už úplně malé dítě vyžaduje, aby se některé činnosti pravidelně opakovaly. Jídlo, spánek, hra, přítomnost blízké osoby a další zdánlivě maličkosti mu pomáhají orientovat se v okolním světě. Pokud se může spolehnout na to, že každá činnost má svůj čas a prostor, bude svět přijímat otevřeně a bude na něj hledět s dychtivým očekáváním, co ho v něm může potkat.

Otázka sedmá Proč děti potřebují rytmus II.?

Caroline von Heydebrand hovoří o životním rytmu jako o léčivé síle a doslova říká: "Čím dokonalejší je rytmus v těchto základních věcech (přijímání potravy, střídání spánku a bdění, hraní a učení – pozn. aut.), tím je dítě zdravější." (1993: 96) Dítě by většinu času mělo vstávat i usínat pokud možno ve stejnou dobu, nejlépe provázené oblíbenými rituály (při usínání pohádka, ukolébavka, modlitba). Právě doba usínání je velmi vhodná také pro působení v oblasti morální. Pokud se děti dokáží ztišit, bývají v okamžicích těsně před usnutím otevřenější a vnímavější. Proto na večerní čtení můžeme volit pohádky, kde se objevuje motiv, se kterým má dítě problémy (např. lenost, lhaní, apod.). Je to také vzácná příležitost pro vyprávění si o některých zážitcích dne, o tom, co se dítěti podařilo nebo co ho zrovna trápí.

Na rozdíl od rytmu, který je víceméně daný, si rituály s dětmi vytváříme sami a také je podle potřeb můžeme měnit či upravovat. Význam rituálu spočívá v tom, že v dítěti ještě více posiluje a prohlubuje rytmické prožívání. Čím menší dítě, tím větší je potřeba rituálu, s věkem pak některé rituály zmizí nebo jsou nahrazeny něčím jiným.

Děti by měly vyrůstat s vědomím, že každá činnost má své místo v průběhu dne, přesto by rytmus v rodině neměl být rigidní a pedantický. Jinou náladu má všední den, jinou víkend a zcela specifickou den o prázdninách či na dovolené, a to se samozřejmě odráží i v denním rytmu. Jistá pružnost je nezbytná například v situaci, kdy si dítě s plným zaujetím hraje. Je necitlivé vytrhnout ho k jiné činnosti jen proto, že je na ni čas. Místo toho můžeme dítěti s předstihem dát vědět, že za malou chvíli nastane nějaká změna, aby se na ni mohlo v rámci svých možností připravit. Pro podporu volního rozvoje je užitečné dětem ukládat drobné úkoly v domácnosti, které mohou plnit nejlépe denně v pravidelnou dobu. Pokud si takový návyk osvojí školní dítě i pro psaní domácích úkolů, máme naději, že přirozeněji vklouzne do denního rytmu a bude dítětem přijato jako něco samozřejmého.

Rodinný život by podle už zmiňované C. von Heydebrand měl být „obrazem nebe, na kterém by slunce, měsíc a hvězdy pravidelně vycházely a zapadaly“ (1993:97). Každý den v určitou dobu očekáváme východ a západ slunce. Jak by nás asi vyvedlo z míry, kdyby se takový východ slunce třeba o hodinu zpozdil? Kosmické rytmy umožňují naší duši prožívat hlubokou důvěru. Podobně i děti mohou z jistoty a řádu zažitých v dětství čerpat důvěru do dospělého života.

A jakým způsobem naplňuje potřebu přirozeného rytmu pobyt ve školce a ve škole? Ve waldorfské školce má každý den i celý týden stálý rytmus. Ráno se děti scházejí k volné hře, po ní pak následuje ranní kruh a přivítání nového dne. Podle potřeby si tety učitelky v týdnu seřadí malování akvarelovými barvami, práci s potravinou, modelování ze včelího vosku, práci s přírodninami či den naplněný cvičením nebo úklidem. Celý

rok se pak jednotlivé činnosti opakují den co den i týden co týden. V denním rytmu samozřejmě nechybí pobyt na zahradě, vyprávění pohádky, oběd, odpočinek, svačina a volná odpolední hra. Důležité jsou i rituály, jako např. průpověď před společným jídlem nebo přítomnost třídního skřítky

v různých fázích dne.

Děti jsou vedeny k plnění úkolů přiměřených jejich věku – stávají se hospodáři, kteří prostírají na stůl nebo pomáhají s úklidem.

Ve waldorfské škole se setkáváme s vyučovací částí, která je označována jako rytmická. Probíhá každý vyučovací den, nejčastěji na začátku hlavního vyučování. Rytmická část výuky aktivně zapojuje děti do činnosti, formou pohybových rytmických cvičení se procvičuje probrané učivo, žáci zdokonalují jemnou i hrubou motoriku, probíhá i sociální učení. Dobře vedená rytmická část učitelů velmi usnadňuje probírání nového učiva v hlavním vyučování. Rytmus je možno pozorovat i v rámci jednotlivých činností. Waldorfské učitelé usilují o tzv. dýchající výuku – ale o tom třeba někdy přistě.

Jana Gažiová, Kateřina Dvořáková

Použitá literatura:

Caroline von Heydebrand: *O duševní podstatě dítěte*. Praha: Baltazar 1993.

Příští téma:

Proč visí na stěně ve školce i v první třídě obraz Madony s dítětem?

Zaujala vás
waldorfská pedagogika?
Chcete se
dozvědět více?

Navštivte naše webové stránky
www.waldorfbz.cz
nebo nás kontaktujte na adrese
info@waldorfbz.cz,
případně na telefonních číslech
+420 605 286 389
+420 608 977 014

NAVŠTIVTE NÁS TAKÉ NA WEBU:
www.waldorfbz.cz

Svátky v rytmu roku

Malé děti žijí v obrazném světě tvarů, barev a vůní. Děti jaro cítí, vidí, nemusíme jim nic vysvětlovat. Stejně jako naši předci rozumějí řeči přírody, řeči, kterou my dospělí už přestáváme slyšet a musíme se jí znovu učit. Vše, co bychom se pokoušeli vysvětlovat abstraktními slovy a pojmy by dětskou duši jen omezovalo v jejím svobodném růstu.

Pojďme i my znovu prožívat rytmus roku. My dospělí bychom měli vědomě vnímat a prožívat symboliku ročních svátků. Protože teprve když sami rytmus roku vnitřně procítíme, můžeme pak předávat dětem i ostatním něco ze svého vlastního prožívání. O smyslu svátků s dětmi nemluvíme, ale pouze se snažíme vytvářet atmosféru k jejich vnitřnímu prožívání.

Nenechme se svazovat dogmatickým slavením svátků. Vytvořme si sami své vlastní tradice, ke kterým se pak budeme každoročně vracet a navozovat v dětech náladu velkého očekávání.

Roční svátky jsou jako perly navlečené na hedvábnou nit života. Vzpomeňme si na své dětství. Co se nám uchovalo v paměti? To, co jsme hluboce prožili, co se dotklo našeho nitra. Dodnes na nás příjemné pocity z dětství působí jako pohazení. Pojďme také dnes už jako rodiče svým dětem pohladit dušičku, aby byla zdravá a šťastná. Kouká se na nás rozzářenými dětskýma očima. Pojďme oslovit i svou vlastní duši, to dítě v nás, a pojdme prožívat s dětmi jejich dětský svět. Je to naším krásným velkým úkolem.

Obraz jara a Velikonoc je velkým mezníkem v celém koloběhu ročních svátků. Spící příroda se probouzí k novému rozkvětu. Je velkým darem, když má dítě možnost každý den do sebe nasávat přírodní děje – vidět pučet stromy, pozorovat jak se vlévá do stromů a květin na jaře život, jak si první jarní květiny odvážně hledají cestu ke světlu, vidět první probuzenou včelku

Vyrostla nám sedmikráska,
sedmikráska sedmikrásná,
kytička maličká
v růžových šatičkách,
ve žlutém kloboučku
na zeleném paloučku.

nebo od moře přilétající první vlaštovky, ptáčky vesele si prozpěvující a shánějící materiál pro stavbu svých hnízd, probuzené housenky, broučky, žížaly, motýly... To, co donedávna děti mohly mimoděk vnímat všude kolem sebe, je dnes ohroženo. Děti, především ty co žijí ve městech, do sebe namísto pravdivých

přírodních obrazů nasávají obrazy úplně jiné – jako jsou vybetonované plochy, asfaltové silnice plné jedoucích aut a všudypřítomného hluku, osvětlené výlohy, reklamy, vysoké domy... Jen stěží můžeme dohlédnout, co tyto obrazy způsobují v dětských duších...

Měli bychom dbát na to, abychom s dětmi alespoň jednou týdně vyrazili do přírody..., tu však můžeme vnímat už i cestou ze školky. A můžeme si také kousek přírody přinést domů a vytvořit si s dětmi doma malý koutek, poličku nebo stoleček ročních dob, který se stane živým obrazem toho, co se venku právě děje... Kouzlem ročního stolečku je, že tu můžeme beze slov pomoci barev a symbolů vyjádřit i hluboké duchovní skutečnosti. Když tvoříme obraz na ročním stole, stávají se z nás umělci. Z těchto živých obrazů pak můžeme spolu s dětmi čerpat své životní síly a sytit své duše.

Chcete-li

- napomoci uskutečňování waldorfské pedagogiky u nás
- přispět k vytvoření pluralitní vzdělávací nabídky v ČR, jejíž součástí budou i waldorfské školy a další alternativy, a podpořit vytvoření svobodného vzdělávacího prostředí, kde bude práce iniciativních a reformních pedagogů ceněna, nikoli byrokraticky blokována
- být informováni o dění ve waldorfských školách a čerpat inspiraci ze zkušeností českých i zahraničních pedagogů, včetně množství podnětů pro sebevzdělávání

staňte se

PŘÍZIVCEM WALDORFSKÉ PEDAGOGIKY

jako přispěvatel
Asociace waldorfských škol ČR.

Svým příspěvkem 365 Kč ročně (tj. 1 Kč denně; studenti polovic, učitelé WS taktéž) podpoříte vše, co AWS obstarává pro waldorfské školy i širší veřejnost.

Mimo jiné podpoříte

- vzdělávací semináře waldorfské pedagogiky a další kulturní a vzdělávací akce - přednášky, umělecké kurzy atd.
- vydávání původní české i překladové pedagogické literatury, která se zabývá klíčovými výchovně vzdělávacími otázkami, včetně metodických materiálů
- poskytování pomoci waldorfským iniciativám a vznikajícím školám
- prosazování práva na svobodnou volbu vzdělávání u nás; tak, aby o způsobu vzdělávání svého dítěte mohl rozhodovat informovaný rodič (a nikoli diktát úředníka)

Jako podporovatele Vás budeme informovat o dění ve waldorfských školách, principech celostní pedagogiky i o mnoha dalších souvisejících tématech:

- 4x ročně obdržíte zdarma časopis *Člověk a výchova* (rozsah cca 50 stran), který 2x ročně vyjde i s přílohou *Studánka pro výchovu v raném věku*
- s předstihem Vám předáme i další informace - o aktuálních událostech, vzdělávacích seminářích, divadelních představeních, koncertech, bazarech atd.

Elektronickou přihlášku příznivce waldorfské pedagogiky můžete vyplnit na webové adrese:

<http://www.iwaldorf.cz/podpora.php?menu=zpr-pod>

Pokud potřebujete doplňující informace nebo se chcete domluvit na jiné formě či podmínkách Vašeho příspěvateleství, kontaktujte nás laskavě na obec@iwaldorf.cz nebo na telefon 775 723 334.

KALENDÁRIUM SVÁTKŮ A AKCÍ

DUBEN - KVĚTEN

+ úterý 10. 4. 2007 v 18:30 hodin - ZŠ Hluboká nad Vltavou, 1. C - schůzka rodičů zapsaných budoucích prvňáčků (program: - návrh a rozdělení prací v budoucí třídě - společný výlet - informace o exkurzi

+ úterý 10. 4. 2007 ve 20:00 hodin - ZŠ Hluboká nad Vltavou, 1. C - třídní schůzka rodičů 1.C

+ pátek 13. 4. - přednáška Anežky Janátové - místo a čas budou upřesněny na www.waldorfb.cz

+ úterý 17. 4. 2007 - exkurze do ZŠ Svobodná Písek (partnerská waldorfská škola) - přihlášky do 31. 3. na tel. +420 605 286 389 (R. Koniřová) nebo na email: radka@quin.cz - doprava vlastní (společně cestování možno domluvit na schůzce 10. 4.) - možnost zažít hlavní vyučování nejen v 1. třídě, po skončení hlavního vyučování beseda s vedením školy, čas exkurze 7:45 - 11:00 hodin.

+ čtvrtek 3. 5. 2007 v 19:30 hodin - ZŠ Hluboká nad Vltavou - rodičovská schůzka 1.C - vstup pouze pro tatínky

+ úterý 8. 5. 2007 - společný výlet budoucích prvňáčků, rodičů a paní učitelky - sraz v 10:00 hodin na návsi ve Chmelné u Křemže - s sebou jídlo, pití, hrabíčky, hrnečky, případně náhradní oblečení

+ středa 9. 5. 2007 v 16:00 hodin - c. k. Solnice České Budějovice - O dvanácti měsíčkách - divadelní představení žáků 1.C a dramatického kroužku ZŠ Hluboká nad Vltavou

+ úterý 15. 5. 2007 ve 20:00 hodin - ZŠ Hluboká nad Vltavou - rodičovská schůzka 1.C

ANKETA:

JAKÝ JE OBLÍBENÝ RITUÁL VE VAŠÍ RODINĚ?

Své příspěvky pošlete prosím na e-mailovou adresu Zvonku (zvonek@waldorfb.cz) do poloviny května.

Jak si stolek uspořádat teď na jaře?

Stačí si jej vyzdobit přírodninami, které si přineseme z venku domů - větvičky, kytičky (trháme s rozumem, kvetoucí jsou první potravou pro včelky), kamínky, samoroasty. Pro malé děti se mohou se na něm objevit i bytosti, teď např. Matička Země, která budí kořenové dětičky a rozdává jim z košíku látky na ušití šateček. Později to už mohou být nastrojené květinčky (sněženky, narcisky, travinky, krokusy, petrklíče, tulipány, fialky, sedmikráska...), které vystupují z podzemí na zemský povrch (jak jsou asi květinčky nedočkavé - čeká je teplé a jasné sluníčko, spousta barev a čilý ruch - včelky, motýli, broučci...). O Velikonocích přibudou zajíčci, rodičí se mládátka, obarvená vajíčka... dle vlastní fantazie.

Házejí ji do vody, ze skály, někdy jí zahrabou i do země a utíkají pryč. Kdo by zůstal při útěku hodně pozadu, nebo by snad při útěku upadl, ten do roka zemře.

„Líto“ je malý smrček či stromček, na kterém jsou zavěšeny všelijaké ozdoby: pestré papírové věnce, kytičky, obrázky svatých,

Svátky jara (Velikonoc) už byly popsány v prvním čísle předešlého ročníku, v tomto čísle se o nich dozvíte něco více a také můžete chlaprat inspiraci v tom, co vše lze s dětmi dělat.

Tentokrát se podrobněji zaměříme na **5. postní neděli zvanou též Smrtnou** - na slavnost **Vynášení Mořeny**.

Vynášení smrti je zvykem, který pochází z pradávných dob pohanských. Díky řadě církevních zákazů v dřívějších dobách už tento zvyk v některých oblastech Čech téměř zanikl, ale na Moravě se naštěstí udržel do dnešních dnů ve své starobylé a téměř nezměněné podobě, s mnoha popěvkami. Dodnes se tam, kde se vynášení smrti drží, věří tomu, že z toho domu, z kterého by se chlapec nezúčastnil tohoto obřadu, by někdo do roka vážně onemocněl či dokonce zemřel. Někde chodívali chlápci se „Smrťákem“ a děvčata s „Morenou“.

Na východní Moravě vynášejí „Mařenu“ v neděli Smrtnou a „Nové léto“ přinášejí až příští neděli.

V Čechách se, podobně jako na Moravě, upravuje smrtka ze slámy, hadříků a pentlí.

různobarevné pentličky, malovaná i bílá vyfouknutá vejce čili poucha. S takto okrášleným „litem“ chodívali děti po koledě.

Nejobvyklejší koledou bývá:

*Smrt nesem ze vsi,
nový líto do vsi:
buďte páni veselí,
s červenými vejci,
s žlutými mazanci.
Jakej je to mazanec,
bez koření, bez vajec.
Budte páni veselí,
na tu smrtnou neděli:
smrt jsme Vám odnesli,
nové léto přinesli.
Vítej líto líbezné,
obilíčko zelené!*

Všichni přítomní, děti i dospělí se pak upřímně radují, že smrtka - symbol zimy, je již ze vsi pryč a všichni mají radost z „líta“, které představuje blížící se skutečné jaro.

A co všechno můžeme teď na jaře s dětmi tvořit?

Tatínkové si s dětmi mohou vyrobit vrbovou nebo olšovou píšťaličku. Děti budou mít dvojitou radost z výroby - otloukání píšťalky a z veselého pískání...

Výroba píšťalky - to je obřad... Nejdříve se vybere a uřízne ten správný proutek, na něm se zářezem naznačí konec píšťalky a poloha otvoru, v němž se bude tvořit zvuk. Pak se proutek namočí (často stačí jen obyčejné olíznutí) a může se začít s prací nejdůležitější - otloukáním. Kůra proutku, pravidelně se otáčejícího v prstech, se rovnoměrně oklepává a aby se dílo podařilo, v rytmu klepání se píšťalka zařikává.

*Otloukej se píšťaličko,
otloukej se mízo-lízo,
nebudeš-li se otloukati,
budu na tě žalovati
krajskýmu pánu,
z korbele do džbánů
a ze džbánů ke studnici,
přijdou na tě čtyři vlci,
pátá liška, šestý pes,
sežerou tě ještě dnes,
mízo-lízo zčerstva lez.*

Jakmile se kůra uvolní, opatrně se stáhne přes užší konec a základ píšťalky je hotov. Z obnažené dutiny se pak uřízne přední část, seřízne se vršek a zasune na původní místo. Do druhého konce píšťalky se pak zasune další kousek dužiny a píšťalka se může rozepívat...

Kůra proutku symbolizuje tvrdou schránku (to čeho se chceme zbavit). A otloukání kůry zase symbolizuje „protloukání“ životem, zvnitřnění impulsů z okolního

světa. Míza prosákne kůru, která se tím uvolní a můžeme ji sléknout - slupka symbolicky propustí na povrch nový život a právě tímto sloupnutím je nové zjeveno. Staré odumře a nové se zrodí.

Dále se spolu s dětmi můžeme věnovat setí obilí do květináčků, pečení jídášů (mají být na stole na Zelený čtvrtek spolu s něčím zeleným), pletení pomlázek, chystání a barvení vajec, koledování. Také můžeme plést věnečky z pampelišek a sedmikrásek, vyrobit si z papíru různé ozdoby (vajička, kytičky, kuřátka) do oseníčka, připomenout a zahrát si hry, např. kuličky, čáp ztratil čepičku...

Děti se také jistě naučí spoustu říkanek, básniček a písniček ve školce, vyzvídejte, ptejte se, obdarovávajíte se navzájem...

HRY PRO DĚTI

Kuličky

Počet hráčů: 2 a více

Podle archeologických nálezů si už ve starém Římě děti cvrnkaly s mramorovými kuličkami.

Kuličky se dříve prodávaly nejčastěji hliněné, různých barev, v látkovém pytlíku - „hliněnky“. Za daleko cennější byly považovány skleněné, nebo dokonce duhovky.

V zemi se vyhloubil patou důlek o průměru okolo 10 cm a minimální hloubce 5 cm. Hráči se předem domluví, o kolik kuliček budou hrát (2 a více). Aby se hra obešla bez hádek, měli hráči své kuličky barevně či jinak odlišeny.

Každý si připravil dohodnutý počet kuliček a ze stanovené vzdálenosti (většinou kolem 7 metrů), označené podélnou čarou, hodil podle vylosovaného pořadí své kuličky, jednu po druhé směrem co nejbliže k důlku nebo ještě lépe přímo do důlku. Platilo i odrazení hosené kuličky kuličkou soupeřovou. Pokud hráči kulička upadla za čáru hodu, nepovažovalo se to za platný hod a hráč ji mohl sebrat a házet znovu. Po doházení se přeměřila vzdálenost kuliček od okraje důlku, která určovala pořadí hráčů při hlavní hře. První brál ten, kdo měl některou ze svých kuliček nejbliže důlku, nebo dokonce v něm. Při rovnosti se rozstřel opakoval.

Další části hry se říkalo nejčastěji cvrnkání nebo také pinkání kuliček. Cvrnkalo se zapřením ukazováčku za palec, nebo opačně, zapřením palce za ukazovák. Jakékoliv jiné postrkování bylo zakázáno a muselo být velice přísně hlídáno. Hráč začal cvrnkat kuličky podle svého uvážení, tedy i ty, které až do rozstřelu nebyly jeho a všechny, které dostal během své hry do důlku se staly jeho vlastnictvím. Jakmile se některou do důlku netrefil, ve hře pokračoval další hráč. Hrál se tak dlouho, dokud nebyly všechny kuličky v důlku. Ideální pro hru byl hladký terén s minimem nerovností, např. udusaná zem.

Čáp ztratil čepičku

Počet hráčů: 3 a více

Jeden hráč, který dělal vyvolávače se postavil do středu ostatních hráčů, kteří okolo něj vytvořili kruh a zavolal: „Čáp ztratil čepičku, měla barvu barvičku jakou?“ a ukáže na nějakého hráče, který musí rychle zvolit libovolnou barvu. Poté každý z hráčů, tvořících kruh, musel co nejrychleji najít předmět obsahující určenou barvu a rychle se jí chytit. Hráč, kterému se to podařilo jako poslednímu, šel dělat vyvolávače a vše začalo znovu.

Vzdělání a výchova

ZÁVĚREČNÁ SEMINÁRNÍ PRÁCE
JANY ERHARTOVÉ
(vybrané kapitoly)

Temperament aneb „Já a Skřítci“

(2. část)

Fyzické výrazy těla čtyř článků lidské bytosti:

Já - nositelem jáství je krev ve svém oběhu

Astrální tělo - v člověku např. nervová soustava

Eterné tělo - soustava žláz

Fyzické tělo - smyslové orgány

Tyto čtyři bytostní články navzájem na sebe nejrůznějšími způsobem působí. Podle toho, jaký člověk je, může ovlivnit jeden ze čtyř článků, zpětným působením na jeho články vzniká letora.

Zesílilo-li jáství, ovládlo-li ostatní články, vzniká cholerická letora.

Podlehne-li člověk vlivu astrálního těla, pak mu přisuzujeme sangvinickou letoru.

Působí-li nadbytkem tělo éterické, vzniká flegmatická letora.

Převládá-li fyzické tělo se svými zákony, jde o melancholickou letoru.

LETORY – charakteristika

CHOLERIK - oheň, mladý člověk, já, krev

Převládá soustava krve - výrazem vlastního jáství je činný v silně tepající krvi, tím se projevuje silový život v člověku, vliv na jeho krev.

Cholerik vystupuje jako člověk, který chce prosadit své já za všech okolností. Má v nitru silný, pevný střed, jáství usměrňovatelem (chová-li jáství v sobě nadbytek, může zadržet růst - Napoleon, G. Fichte).

Oči cholerika - rozzářené vnitřní světlo, jiskřivý, ohnivý pohled.

Chůze - pevný krok - výraz jáství (noha jakoby vkročuje do země).

Ostre řezané rysy.

Má rád vedoucí roli, bývá vznětlivý.

pokračování na straně 9

Legenda o tradici malování vajec

Když Ježíš se sv. Petrem chodili po světě, přišli jednoho dne do statku a poprosili hospodyni o kousek chleba. Ta však neměla ani skývu. V tom uslyšela křákání slepice, seběhla do kurvínku a našla vejce. Upekla ho v teplém popelů a nakrmila jím pocestné. Když odešli, chtěla smést ze stolu koštětem skořápky. Jaké bylo překvapení, když uviděla, že se proměnily ve zlato. Selka potom každého pocestného častovala vejci, ale žádná skořápka se ve zlato již neproměnila. Časem začala vejce rozdávat na výroční den návštěvy oněch obou pocestných.

Zdroj: Vlastimil Vondruška, církevní a lidové obyčeje

A jaké pohádky patří k tomuto období?

Sněhurka, Živá voda, Pták Ohnivák a liška Ryška, Tři zlaté vlasy děda Vševeda, Dlouhý, Široký a Bystrozraký - vše od K. J. Erbena. Mnoho námětů načerpáte i v pohádkách bratří Grimmů. Dále můžete využít příběhů o květinách z krásné knihy od Alenky Vrbové - Maminka Země nebo Jakoba Streita - Pohádky horských květin, ale i pohádky uvedené na stránce pro děti ...

Přeji všem hodně sluníčka a dobré nálady.

Eva Jírovcová

Zdroj: Věnečky - Jaro 1 a 2, Čeněk Zíbrt: Veselé chvíle v životě lidu českého, internet

A teď pár nápadů na barvení vajec ...

Vajíčko pro každého

Malování vajíček se mohou zúčastnit i ti nejmenší. Ale co když doma nemáme barvy? Pak stačí kousek mašle a kytičky, kterou najdeme venku...a kraslice je na světě!

Vzory pomocí octa

Malování vajíček se mohou zúčastnit i ti nejmenší. Dostanou již obarvené vajíčko - ti šikovnější si jej obarví sami. Bude asi trochu flekaté, ale to nevádí, hlavně aby barva byla pěkně sytá.

Když je vajíčko pěkně suché, tak vezme špejli, namočenou v obyčejném octě - a tam, kde chceme nějakou ozdobu, barvu jednoduše otřeme. Vzniknou zajímavé otisky nebo i vzory.

A pro všechny také něco praktického ...

JIDÁŠE

- 500 g hladké mouky
- 50 g změkklého másla
- 40 g mletého cukru
- 2 žloutky
- 1/4 l mléka
- špetka soli
- 1 kostka droždí

Do rozpuštěného másla vlijeme vlažné mléko, přidáme všechno ostatní pouze se dvěma hrstmi mouky a necháme mírně vykynout. Přidáme ostatní mouku a vypracujeme tužší těsto. Propracujeme v míse napřed vařečkou, potom rukou. Po vykynutí na vále ještě rukou přepracujeme. Vyválíme válečky a tvoříme jidášky, točené tvary i preclíkové (ve Slezsku se jidáše točily do tvaru stočeného provazu). Dáme na plech pomaštěný sádlem, potřeme vajíčkem a sypeme mákem. Pečeme mírně v dobře předem vyhřáté troubě. Můžeme je péct také bez máku a podle tradice po upečení mazat medem. Med symbolizuje zdraví a mák plodnost.

Pohádkové Velikonoce

Konečně se po dlouhé, kruté zimě vrátilo do pohádkového lesa jaro. Sluníčko začalo nasměle vykukovat zpod těžkých sněhových mraků a pilně si dýchalo do dlaní, aby mohlo poslat na zem tolik očekávané hřejivé paprsky a vítr pomáhal rozfoukat ta ošklivá, šedá mračna na obloze. Stromy začaly pomalu odkládat sněhové kožichy a pod zbytky sněhové nádlíky opatrně vykukovaly první sněženky. I medvěd Barbucha se probudil ze zimního spánku a hned s úlevou zabručel: „No, konečně!“

Probouzela se i ostatní zvířátka a všude bylo plno radosti, že už konečně sluníčko začíná hrát a v pohádkovém lese je příjemně a veselo. Nebylo to ještě ono, ale víly hned začaly cvičit svoje tanečky, aby mohly jaro přivítat na velké slavnosti. Velikonoce byly v tom roce hodně brzy a tak medvěd Barbucha rozhodl, že uvítání jara se bude konat odpoledne o velikonoční neděli, aby také sluníčko mohlo přijít na tu slávu.

A začaly velké přípravy. Dryjády, stromové víly, oklepávaly poslední zbytky sněhu ze stromů, na lesním jezírku roztál všechny led a vodník Vodička se hned pustil do leštění šupinek všech rybiček a dohlížel, aby hladina jezírka byla čistá, beze zbytku ledu a starého spadaneho listí. Sojky vesele pokřikovaly a radily neposedným zaječím klukům, jaké mají připravit proutky na velikonoční pomlázky. Pro víly byly připraveny zvlášť tenké proutky, aby je to tolik neštípalo, až přiběhnou koledníci a začnou víly vyplácet. Víla Barvička měla už od zimy připravené všechno na malování velikonočních vajíček a včeličky vybíraly z poloprázdných pláštíků poslední zbytky medu na velikonočního beránka. Všichni ostatní, kteří měli šikovné tlapy, zdobili větvičky jív pestrobarevnými mašličkami. Kočičky nikdo v pohádkovém lese netřhal, aby mohly včeličky tak brzy na jaře sbírat jejich pyl na nový med, kterého bylo po dlouhé zimě už jenom malinko. Dokonce i starý, mrzutý jezavec se vyhrabal ze svého pelechu, očistil si kožich a honem běžel k jezírku omýt si větčně zablácené tlapy. Studánková víla spolu se skřítkem Písařem připravili těsto na beránka a mazance a sluníčko statečně pomáhalo, aby těsto dobře vykynulo. Byl u toho i medvěd Barbucha, aby mohl dohlížet a hlavně ochutnávat. Skřítek Písař měl na těsto starý recept od moudré sovy a všem už se sbíhaly sliny na tu dobrotku.

Po celém lese bylo plno halasu, radostného pokřikování a spousta radosti a těšení se na velkou jarní slavnost, do které zbývaly už jen tři dny. Najednou se pohádkovým lesem rozlehl hlasitý křik a nárek a za chvíli

přiběhla do chaloupky ke studánkové víle víla Verunka a s pláčem všem oznámila, že jí někdo ze sklípku u chaloupky odnesl všechny na vajíčka, která tam měla schovaná. Zbylo jen pár rozslapaných, prázdných skořápek. Asi nějaká lasička, která měla veliký hlad, ale proč odnesla všechny? To nikdo nevěděl. Tak a co teď? Vajíčka na velikonoční slavnost jim přinášel hodný hajný, který měl blízko pohádkového lesa svoji chaloupku a tak nezbyvalo, než aby někdo běžel poprosit ho o nová. Skřítek Písař se nabídl, že k hajnému zaběhne a hned se vydal na cestu.

Starý myslivec už měl vajíček po tak dlouhé zimě málo, ale rád se o ně rozdělil. Skřítek pěkně poděkoval a spěchal zpátky do pohádkového lesa. Tam už byly připraveny zaječí holčičky i slečny, seděly u kelímků s barvami, štětečky připravené a tak mohlo malování konečně začít. Víla Barvička radila jak

nejlépe vajíčka namalovat a za chvíli už bylo v připravených košíčcích plno nádherně malovaných kraslic. Všichni měli velkou radost, kraslice se moc líbily, třpytivě se leskly, když je natřeli zbytkem másla, beránek i mazance se povedly, krásně voněly po celém lese a tak se moc a moc těšili na velikonoční, jarní slavnost. Skřítek Písař ještě jednou zaběhl do hájovny, aby pozval toho hodného myslivce ke společnému vítání jara. Hajný rád slíbil, že přijde a tak se nakonec v neděli odpoledne o velikonoční neděli všichni z pohádkového lesa i s hodným myslivcem sešli a veselili se společně až do pozdního večera.

autor: Zdeněk Pilný

Pohádka o sněžence

Pomalou přicházelo jaro a tál sníh. Sněhuláci se chystali na prázdniny do chladných krajin, z těch teplých zase zpátky přiletěli skřivani a první čáp. Sluníčko bylo najednou veselejší, a jak se usmívalo, začalo teple hrát. Rozpustile šimralo paprskem ptáčky a větve stromů pod bradou, vlčky ve studánce, která právě vyběhla z ledové skořáčky, nestačily uhybat před zlatými prasátky.

Jen v rohu zahrady ležela bílá sněhová peřina. Sluníčko natáhlo paprsky, co to jen šlo, ale nedosáhlo. Je tam stín a ozývá se od tamtud tenké domlouvání: „Tak už se neboj a pojď!“ A jemně to tam cinká.

Slunce nastavuje ouško, ale moudré z toho není. Udělalo si tedy z dlaní trubičku, aby lépe dohlédlo. A taky vidí. Ve sněhovém polštáři je skulinka a tou vyběhla maličká sněženková víla. Tahá za zelené lístky svou sněženkou: „Zima byla dlouhá. Každá pořad-

SANGVINIK - vzduch, vítr, dítě, astrál, nervová soustava

Nositelem mimo jiné - nervová soustava, nadbytek působení astrálního těla; stoupající a klesající pocity - nemůže se držet jedné představy. Rychlé vzplanutí a spěšný přechod od jednoho předmětu k druhému je výraz převládajícího astrálního činitele. Spěchá od jednoho dojmu k druhému, od představy k představě - přelétává mysl. Pracuje ve svém vnitřně pohyblivém (těle) životě, nitro vystupuje navenek.

Štíhlý, mrštný, ohebný.

Chůze - nadnášející se, houpavá, tančící - výraz pohyblivého astrálního těla.

Rysy obličeje - pohyblivé, výrazné, měnící se rysy, převládá modré oko (vnitřní světlo člověka).

FLEGMATIK - voda, starý člověk, éter, soustava žláz

Žije ve svém nitru, v pocitu vnitřní libosti; cítí se příjemně, vytváří souzvuk mezi nitrem a vnějškem.

Chůze - klátivá, vlekoucí, krok se nechce přizpůsobit půdě, nenašlapuje rádně.

Nezaujímá vztah k věcem.

Splhlé rysy, stává se otlým.

Pohled mdlý, bezbarvý - výraz pohodlí.

Žije ve vlastním světle.

Jí rád (labužník). Vydrží u toho, co ho baví. Apatický.

MELANCHOLIK - země, dospělý člověk, fyzické tělo, smyslové orgány

Fyzické tělo nejhustším článkem; není pánem svého fyzického těla, nevládně jím.

Fyzické tělo vládne ostatním článkům, nesoulad mezi ním a ostatními články - cítí překážky, bolest, utrpení - to působí, že se stává hloubavým a melancholickým.

Hlava nachýlená vpřed, nemohou se volně vyvíjet vnitřní síly.

Pohled sklopený, oko kalné.

Chůze odměřená, pevná, ale není to chůze cholerikova (vláčivě pevná).

Vidí na životě negativní stránku.

U dětí je zvlášť důležité moci vyvíjející se temperament vést a řídit. Důležité je přivést temperamenty do správných kolejí.

V každém temperamentu je jedno malé a jedno velké vybočení:

Cholerik - hněvivost a bláznovství.

Sangvinik - vrtkavost a pomatenost.

Flegmatik - nezájem k zevnímu světu

a idiotie, tupost.

Melancholik - trudomyslnost a šilenství.

pokračování příště ...

VÝZVA

Na základě podnětu z ankety otevíráme téma: „*Já a waldorfská pedagogika*“. Pište nám své příběhy o tom, jak jste se k waldorfské pedagogice dostali, čím Vás oslovila, o čem jste pochybovali, apod.

Připomínáme, že rubrika Inzerce existuje, je však momentálně prázdná. Chcete-li tedy něco prodat či koupit prostřednictvím Zvonku, pište na naši e-mailovou adresu. Děkujeme.

Redakce

Zvonek

Ročník 2 (2007), Číslo 3/4

Redakce:

Eva Jírovcová, Petra Klee, Radim Jírovec

Grafika:

Radim Jírovec

Sazba:

Miroslav Votava

Adresa:

Waldorfské třídy při MŠ Nerudova
Nerudova 53
370 04 České Budějovice

E-mail:

zvonek@waldorfcz.cz

Kontakt:

Eva Jírovcová (+420 606 286 687)
Petra Klee (+420 774 121 217)

Internet:

<http://www.waldorfcz.cz>
(zde najdete zpravodaj v barevném provedení, v PDF formátu)

Použitá zdroje

(pokud není uvedeno jinak):

Foto, obrázky - Jana Erhartová, p. Firman,
Radim Jírovec, internet

NEPRODEJNÉ

ná kytička má zjara vyběhnout ven.“ Ale sněženka na to nic, jen se celá chvěje, až jí bimbá zvoneček. A od toho je to křehké zvonění.

Víla si sedla na kousíček trávy a vzdychla: „Tolik jsem se těšila na jarní sluníčko. A teď to vypadá, že ho propásnu. A letní je moc horké.“ Rozplakala se, až se jí třásla ramínka.

Slunce se rozběhlo po obloze. Když bylo blízko, natáhlo paprsek a opatrně jí zaťukalo prstem na rameno: „Copak je?“ Víla si otřela slzy. „Moje sněženka se bojí vyběhnout ven ze sněhové jeskyně,“ vzlykla.

„A proč?“ diví se sluníčko. Víla jen smutně ukázala. Opodál stojí vrána, má zavřené oči a zpívá: „Krá! Krrrááá! Krrrrrááááá!“

„Sněženky se vráního zpěvu bojí. Když se té vrány nezbatíme, čeká nás jaro pod sněhem,“ špitla víla. Od pláče je už celá zmáčená. Sluníčko ji trochu zahřálo, aby nenastydla, a zkusilo vráně domluvit: „Ty, poslyš, už je zima pryč. A vrány jsou zimní ptáci.“ Vrána nic. Dál klidně zpívá, jen občas kookne jedním okem.

Víla znovu zatahala sněženku ze lístky, jenže ta pořád stojí jako přibitá. Vrána se směje, až se prohýbá: „Krrrááá! Marrrááá! Krrrááá!“, Víla znovu usedla na chomáček trávy a byla moc smutná. Když byla smutnější než šafářův dvoreček, tůklo se sluníčko radostně do čela: „Už to mám!“ Protáhlo se a začalo hrát.

Paprsky šimrají vránu pod křídly, na zádech i na bříšku. Vrána se smíchem válí po zemi. Napřed se jí to líbilo, ale jak sluneční teplo sílilo, lechtalo ji to čím dál víc. Nakonec zahrozila křídlem a radši uletěla.

Sluníčko zmírnilo hřání na tíšičko a podalo samo sněženke ruce.

Zbytek sněhu roztál a sněženka vyskočila do svěžího jara.

Na větve stromů usedli skřiváci a spustili takový koncert, že víla dlouho tancovala jako na bále.

autor: Jirí Šedý

*Kuřátko
Nakreslíme vajíčko,
žluté jako sluníčko.
Přidáme dvě nožičky
a k nim malé prstičky.
Ještě žlutou kulíčku
jako ptačí hlavičku.
Očko, malý zobáček
- pak nasypeme máček.
Zobej na dvorečku,
Kuřátko - drobečku.*

*Mám zelenou barvičku,
namaluji travičku.
Žlutou barvou housata,
co svítí jak ze zlata.
A červená barvička,
namaluje jablíčka.
Už jsou zralá, nízko visí,
pojď Markétko, utrhni si.*

*Když tě ráno sluníčko,
lechtá prstem na víčko.
Nezlob se naň, že tě budí,
Ono se už samo nudí.
Chtělo by si s námi hrát,
zpívat, skákat, tancovat.*

*Hody, hody doprovody,
dejte vejce malovaný,
nedáte-li malovaný,
dejte aspoň bílý,
slepička vám snese jiný.
V komoře v koutku
na zeleném proutku.*

